

Sweriges Rijkets Ständers Besluth, som af them eenhelleligen ...

SOT // Kungl. förordningar / Winberg B

Tillkomstår 1622

Digitaliserad år 2016

163
Sweriges Rikes Ständers

Besluth/

Som af them eenhelleligen gior-
des/ på then Riksdagh som höltz vthi
Stockholm/ then 7. Majj/

Åhr

M. DC. XXII.

STOCKHOLM,

Tryckt aff Ignatio Heurer/ och fins
hoos honom til Kiöps.

George's Style Binders

George's

Printed and Published by
George's Binders

M. DC. XXII.

STONOR M

Printed and Published by
George's Binders

164

Wi effter skreffne Sweriges Rik-
kes Råd och Ständer/ Grefwer/ Friher-
ter/ Biskopat/ Adel/ Klerkeris/ Krijgsbefehl/ Borger-
skap och menighe Allmoghe/ som til thenne Wålholdne
Rikszdagh hafwe varit församblade/ både på wåre egne wegne/ såsom
och fullmägtigade aff alle Landzender. Göre wettetligit/ at effter
som then Stoormägtigeste Furste och Herre/ Herr Gustaff Adolph/
Wår allernådigste Konung och Herre/ är aff thet närwarande Polni-
ske Krijgh/ och Söderneslandet uypåhängiande farlighheet/ worden för-
orsakat/ at sammankalle oss/ och wårt ödhmiuke Råd och Vndsättning
fordra/ huruledes Riket och wij selswe kunne blifwe förswaradhe och
Krijghet vchförde vchi Fiendens Land / vchan wår egghen och wåre
Landz/ Hws och Hemmans förderff/ skadha och vndergång: Så haf-
we wij och såsom hörsamme Vnderfäter kommet godhwilligen tilstå-
des. Först lätit oss vnderdånigst och wål informere, huruledes Gudh
then Aldrahögste hafwer i förledne Åhr (then tijdh wår Fiende Ko-
nungen i Polen til ingen Frijdh eller Stillestånd/ sa til ingen redeligh
tractat förstå wille) Kongl. Mak. förhafwande / thet wij så selswe
såsom Söderneslandzjens rättfönnighe Patrioter tilrådde/ wålsignade
H. K. M. segher emoot Fienden förlånt/ så at then namptkunnighe
Staden Riga/ är effter en storck och swår belägring twungen worden/
sigb H. K. M. och Sweriges Crono at vnderkasta / therigenom se-
dan en stoor deel aff Lifland hafwer måst gifwit tafft/ och H. K. M.
handgängen/ Och således Krijget och thes beswårligheter och medh-
liande olyckor/ förde ett gott stycke wågh ifrån Rikszsens Grenser och
Vnderfäter / och Krijget hoos Fienden nedherlagdt: För hwilket alle
Gudz barmhertighheet til thet högste aff oss bör erkennes och berömmes.
Thernåst hafwer och så H. K. M. oss allernådigst gifwit tillenna/ hu-
riledes fienden icke nu allenast hafwer vchslaghet alle tilbörliche och

200.
Christelighe Fridzmedhel / vthan ock hoter of til Land och Wath/
medh mord/ rooff och brand / görandes ther til all Præparation, så
mycket han kan och förmår/ Förbindhandes alle andre Nationer och
Städher/ förmedelst sine Patenter och vndsäyelser / at hafwa någon
Handel eller Communication medh of/ Och fördenstul H. K. M.
of allernädigst förmant/ medh all åhogha och flijt/ at låta of Fädernes-
landzens wårn och försvar wara anlagghen: Zänckie på the medel och
wåggar/ förmedelst hwilke H. K. M. och alles wåres wålstånd kunde
blifwa handhaffe/ Krijgssolcket stärckt / och the ther så manligen strif-
dhe för Fäderneslandet / nödhörfftelighen vnderhåldne / hwadh som
wunnit är / medh Rijksens reputation och säkerheet förswarat / och
Krijghet ifrån wåre egne Land och Gränzer in på Fienden förde/ och
medh mache fortsatt/ til thes Gudh aff sin godheet täckes ther vppå ett
gott och fridhligheit vthslagh göra och gifwa / som wore Kon. M. of
och Rijket åhrlighit/ reputerlighit och säkert/ hwilket annorlunda än
nåst böön til Gudh genom i handen och stärckt fattat i wapn/ icke är til
at förmodhe. Zhesförvthan åre och in för Kon. M. i wår åsynn och
nårwaro komne the Rigestes fullmechtighe Sendebodh/ förklarar of-
fentelighen then subjection och vnderdånigheet / som theras Herres
och Stadh H. K. M. och Sweriges Crono i förledhne åhr / genom
Gudz försyn giordt och vnder baran Himmel besworit hafwa/ sollici-
terandes respectiue vnderdånigst och tiensstlighen / at H. K. M.
them allernädigst skydde och försware / och wij of til theras wårn så
mycket wålwilligare wille finna låta / effter som wij sielfwe genom
them icke ringe försåkrade åre. Zhetta alt hafwe wij effter wår pliche
och trooheet / ther medh K. M. och Fäderneslandet wij förbundne
åre/ fljtelighen ofwerwåghit / berådhslaghit/ och på sidlychtenne of
således förenat/ förklarar och resolverat, såsom följer.

Til thet Första. Effterth wij icke nu först / vthan ock på någre
åthstillighe Måten/ för thetta håldne / och serdeles i förledne åhr 1621.
hafwe görlighen seedt och förmerckt/ thet H. K. M. wår allernädigste
Herre/hafwer sigh til thet högste winlagdt / at förekomma all Krijgh
och örlich/ och förthenskul til Fredhen och Stillståndet föreslagheet så
redeli-

redhelighe och ährliche willkor/ at wij sielfwe / tā wij längde i förtijdh
ther om äre rådfråghade wordne / icke hafwa kunnat finna H. K.
M. medh någon skäl mere at kunne cedere/ Och sådana föreslagne
Fredymedel icke allenast icke äre wedhertaghne/ vthan Sienden och lå-
tit sig finna så ofskäligh och stält / at han icke eens til någon Tractat
hafwer welat förstå / och gjorde någon på sin siidha fullmechtigh.
Hwarföre / såsom wij hafwe orsaak at tacka Gudh/ för thet hans Guds-
domeligha nådhe/ thet nu genom Siendens hårdnackigheet itände och
förnyade Krijgh på vår siidhe/ än här til dagz så lyckofaligt gjorde
hafwer. Allså är för gott funnet/ til Rijskens försvar och Krijghes
vthförande/ at Ridderskapet och Adelen skole alle/ inge vndantagande/
hwadh heller han i tienst/ Civil eller Krijgztienst/ eller ock vthan tienst
stadder är/ som Frelses godz bestitter i Sverige och Finland/ hafwa sin
Kosttienst wedherredho som Laghen och Privilegierna förmå/ och lå-
ta sig finna tilstådhes på the orter dije R. M. them allernådigt för-
ordnandes och bestredhandes warder: Doch hafwer H. K. M. sig
allernådigt emoot Ridderskapet och Adelen förklarar / Kosttiensten i
thetta åhret icke til andre orter at förföra låta/ än inrijskes til Siösi-
dhan/ ther så kan behöfwes och omträngie/ ther medh at låte påskijna/
thet H. K. M. them icke gärna beswärer/ så wijdt H. K. M. thet nå-
ghorlunda kan förbij gåå. Borgerskapet hafwe lofwat och tillsagde /
at vthgöra aff hwarjo tijo Borgare en dugheligh Båzman / och then
leswerera til R. M. Skepzsflotta/ Siöfolcket och Flottan ther medh
til at stärckia. Så är och nödige funnet/ på thet wij of icke medh dyr-
legde fremmande Folck måghe belasta / at Footfolcket må framdeles
och medh förste lägenheet sterkias medh en vthskrifning/ såsom aff äl-
der sedhwanlighit hafwer warit/ och thenna tijdz lägenheet thet en hel-
ler annorlunda tillåter.

Til thet Andra. Och aldenstund at icke allenast Folck til Land
och Watern wil behöfwes/ vthan ock Penningar/ Proviand/ ammu-
nition och annat slifte/ ther med Krijgzfolcket kan vnderhållas/ södas
och klådhas/ Gåstningarna bespiffes/ Skepzsflottan vthrustas/ och wa-
re i alla måtto sienden wuren. Thurföre hafwe wij ifrå thetta Dato

15 207.
och på ett åhr bewiliat at continuera then contribution och Skatt/
som för ett åhr sedhan Anno 1620. bleff godh funnen/ öfwer Boska-
pen och Behsådhe på Landet/ och effter en wis Zar aff Stådherne ala-
deles lijffformigh wedh then samma/ ther wedh wis thetta hafwe lofs-
wat och tillsagde/ at effter som thenne Skatten wål synes wara then
skäligeste ibland alle them som härtil hafwe warie brukelighe/ i thet/ at
then som licet hafwer/ han licet gifwer/ och förhenksul medh ringa kan
komma aff/ och then som Gudh rijckelighen wålsignat hafwer/ han må-
ste och någhot meera gifwa/ och kan sådhan vthan stee stoora beswär
wål komma til wägga. Så hafwe wij oss förplichet/ icke allenast
selswe oss låte godhwillighen finne/ vthan och hälle alle andre ther til/
som Skatten vthgöra stole/ at the vthan drögzmal/ och i rättan tidsd/
vthan någhon affkorening tilställe samme skatt/ Fogdterne och Befal-
ningmännen i händer/ icke försnillandes Cronan/ antingen i
Skriffningen/ eller och medh mycken Rest i vthläggningen/ althens
stund Cronones låghenheet och Krisget thet nu högeligen fordrar och
kräfwer. Wij hafwe och bewiliat medh första Gudh gifwer Säden
aff Marckenat vthgöra en sådan Landtugsgierd/ såsom i Fiol och för-
ledhne åhr hafwer warie påbudhin/ och then före tist hon förordnade
warder.

Til thet Tridie. Så ändoch thesse förestreffne Contributio-
ner wål falle oss beswärlighe/ them wij doch för Kon. M. s. Fädernes-
landzens och wår eggen wålfärd gärna dragha wele/ rå förnimme wij
lijfwål/ at the til Landzens Defension, mycket mindre til Krijghes
kræfftighe vthförande/ och Regemens bördan vthi thesse fahrlighe och
beswärlige tidsdher/ icke wele förså. Och ther wij thesse Contribu-
tioner öke wele/ såsom fuller nödden kräfwer/ skulle thet til åfwenters
falla oss odrågelighit/ och ändoch icke richtig kunde gå vth/ hwadh som
lofwat och tillsagde blifwer. Hwarföre hafwer R. M. oss allernädigst
remonstreret och vnderrättat then oskälighet som här til dagz är
hällen vthi alla Landzhielper/ så i Stådherne som på Landzbygden.
Når man hafwer lagde hielpen å Hionalaghen/ Mantalet/ Hemmas-
nen eller Sretalet/ eller ock elliest taxerat hvars och ens willkor/ haf-
wer

166
wer alleidh then Fattighe och Rikke/ then som intet / litet och myckit
hafwer/ gjorde lijka myckit till saken/ Then som hafwer tiggde sin fö-
dho/ och stått medh sin åhrliche Skatt tillbaka/ hafwer måst göra lijka
medh then som kunde ocra på sin Granne / hwilket och icke allenast är
obillige och orättwist / och förorsaker mångens bedröfwade Menni-
skios suclan öfwer Landet/ vthan och all orichtigheet hafwer sigh förors-
akat aff/ många Hemman så för Cronan som Frelset blifwa ödhe/ åhr-
liche Skatter komne til Räst/ Hielperne för omögeligheet skull icke
kunna vthgå/ och the Hemman som en gång äre aff sigh komne/ aldrig
kunna reest sigh igen: Och förthen skul hafwer H. R. M. of aller-
nädigst föreslagheet ett annat medhel / at effter som i andre wälbestälte
Regementen sådhane pålaghor äre ogillade wordne/ och i then stadhen
vpsunnet/ at en Tull och Accijs gifwas måtte aff alle åtelighe / sijteli-
ghe och förnötelighe Wahrur / som föres til Färgz och Marknat/
hwilken såsom then ingen kunde wara beswärligh/ i thet sielwe Wah-
run eller godziet gifwer Tullen och Accijsen, och deles i så måtto ibland
månge/ så at litet eller intet kommer på hwar/ och skulle neplighen merc-
kias at något beswår ther vppå hunge/ Allså/ hwar therföre ingen wore
exempt, vthan alle aff hwadh stånd the och wore/ gofwe sådhane Tull
och Accijs; vthan och at ther medh richtige och ordentelighen omgin-
ges/ är icke til at twisla / at thet ett åhrlichit skulle förstå / och när
thet kommer på gång/ andre extraordinari vthlagher och hielper/ an-
ten medh allo affskaffade/ eller och jw äth minsto förringade och märe-
telighen förkortade warda. Thetta årandet hafwe wij och taghit i no-
gha betänckande/ och althenstund wij gärna see/ at Sådherneslandet
må blifwa försvarat / och Regementz bördan för medhellsöphheet icke
förtunges och förfalla. Så hafwe wij/ oanseede hwadh betänckande
wij sampt eller i synnerheet kunde hafwa haft ther vthi / för gott och
rådhsampt funnet/ at en lijdheligh Tull och Accijs, effter som of ett
förslag ther vppå är gifwit wordet/ måtte vppå alla åtelighe och för-
nötelighe Wahrur/ som komma til Förgz och Marknad / eller föres
til Köpstadh/ ther at förtåras/ läggias och vthgifwas/ effter som H.
R. M. medh Rijffsens Råd z rådh ther öfwer een Ordning författan-
des

204.
des warde/ och then wele wij sampeligen vthan äthskildnat aff hwadh
stånd wij äre/ingen vndantagandes ware vnder giffne/på thet aff ens
och annars frijheet icke ett stoort vnder fleeff förorsakas måtte/ och så
ledes göras Cronan onyttigt/hwadh wij til Krijgzens vthförande wäl
beslutet och lofwade hadhe. Doch så frampte samme Tull besinnes
framdeles effter någhon tijdh skadhelig och of odråghelig/ tå försee
wij of til H. K. M. ödmuikelighen / at then icke blifwer Continue-
rat, såsom icke heller til wårt stoore beswär och tunga förhöge / effter
som H. Kongl. M. at sökia härvehinnan och elliest wåre bästa och för-
kofring nådhigest lofwat hafwer/ och H. K. M. wij ödmuikelighen
tiltroo.

J lijka måtte hafwer H. K. M. och lofwat at wela framdeles /
thenne Tull / när någhon godh framgång/ förmedle och affskaffa een
godh deel aff andre Landshjelper/ effter som Tullen kan förstå / på thet
landet härigenom icke må beswärat/vtan mere lijfat och låttat warda.

Thetta alt som förestifwit står / hafwe wij sampte och synnerli-
ghen på wåre/ och wåre Medhbrödheris wegner/ frjwilligen och medh
berådde modhe lofwade och tillsagdt / och wele thet trolighen / sta-
dhelighen och vprichelighen effterkomma och fullborda / särdeles låta
of medh all fljst vara anlāget/ så och wåre Lijff/ Leswerne och förmāgo
osparde hafwa/at K. M. wår allernādigste Herre och Gādherneolan-
det må tilbörighen för alt sienelighit wāld skyddat och förswarat war-
da. Så wele wij of godhwillighe sinna låta / at vthgöra och vthgif-
wa then hielp / så och Tull och Accijs, som wij här tilförenne bewili-
at och lofwat hafwe / och trolighen styrckie alle andre thet til. Och
thes til yttermere wisso och förwaring/ at wij thetta alt stadigt och
obroghighen hålla skole och wele / hafwe wij förstreffne Sweriges
Rijfes Råd och Stānder/ thetta medh wåre egne hānder bekrāffeat /
och wetherlighen låtet hāngia och tryckia wåre Insegle här ne-
dhan före. Som gifwit och skrifwit är i Stockholm
then 7. Maij, Åhr effter Christi Börd